

Nr 258.

Av herr Kollberg, angående ändrad praxis i fråga om tillämpningen av 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente beträffande vissa tjänstemän.

Enligt 1 § lagen om folkpensionering förutsättes bl. a. för erhållande av folkpension, att vederbörande är mantalsskriven inom riket. Från denna regel kan pensionsstyrelsen ge dispens, om vederbörande sedan han erhållit folkpension utflyttat från riket, men regeln är indispensabel, om vederbörande oavbrutet från pensionsålderns inträde varit mantalsskriven utomlands.

I 14 § 1 mom. 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente föreskrives, att som tjänstepensionsunderlag vid bestämmandet av tjänstepension skall för tiden intill den månad varunder pensionstagaren uppnår 67 års ålder tillämpas ett *begynnelseunderlag* samt för tiden därefter det belopp (*slutunderlag*), som erhålles genom minskning av begynnelseunderlaget med 792 kronor. Kungl. Maj:t har dock rätt att i särskilda fall förordna om lägre avdrag.

Regeln om ett särskilt begynnelseunderlag och ett särskilt slutunderlag tillkom på förslag av 1946 års pensionssakkunniga, som därvid utgått från att tjänstepensionstagare normalt skulle komma att uppbära även folkpension. Pensionssakkunnigas förslag åsyftade bl. a. att skapa en tekniskt enkel regel, som i princip innebär en utjämning så till vida, att tjänstepensionen fram till 67-årsdagen med hänsyn till den kommande folkpensionen blir något större än eljest skulle varit fallet, medan den, då pensionären uppnår 67 års ålder, i stället minskas med 792 kronor om året. De sakkunniga uttalade, att möjlighet borde stå öppen för Kungl. Maj:t att i förekommande fall med hänsyn till föreliggande omständigheter medge undantag från avdragsbestämmelsernas tillämpning. Ehuru jag inte kunnat finna skriftligt belägg för vad de sakkunniga därmed åsyftade, kan det anses sannolikt att det varit de fall då tjänstepensionstagare inte blir berättigad till folkpension men minskning ändå sker av tjänstepensionsförmånerna.

I några fall, som kommit till min kännedom, har ifrågavarande regler i tjänstepensionsreglementet lett till resultat, som synes strida mot avsikten med bestämmelserna och mot billighetens krav.

Det gäller ett fåtal tjänstemän inom utrikesförvaltningen — andra stats-tjänstemän är väl i regel mantalsskrivna och boende i landet vid pensioneringen, varför de får sin folkpension — vilka efter mångårig tjänstgöring vid utrikesrepresentationen pensionerats och föredragit att stanna i det land, där de tidigare fört Sveriges talan. De har — i full överensstämmelse med

ovan redovisade föreskrifter — förvägrats folkpension, trots att de erlagt avgiften härför men också *förvägrats reduktion av 792-kronorsavdraget*. Då, såsom nämnts, 792-kronorsavdraget tillkommit just med tanke på att vederbörande skall uppbära folkpension, synes en ändring härutinnan, som åtminstone gottgör vederbörande för hans erlagda avgifter, böra komma till stånd.

Principiellt är jag närmast av den uppfattningen att rättelse borde ske genom en ändring av folkpensioneringslagen på det sätt, att Kungl. Maj:t skulle tilläggas befogenhet att i särskilda fall medge att folkpension finge utgå, oavsett att vederbörande icke längre vore mantalsskriven inom landet. Med hänsyn till att jag har kännedom om endast enstaka ströfall, vill jag ur praktisk synpunkt icke ifrågasätta en sådan ändring. Rättelse synes i stället böra åstadkommas genom ändrad praxis vid tillämpningen av 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente. Härför krävs, som framgår av redogörelsen ovan, inte någon författningsändring, utan det räcker med att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller att praxis omläggas.

För att undvika invecklade uträkningar synes praxis böra utformas så, att tjänsteman, varom här är fråga, helt befrias från 792-kronorsavdraget. Statsfinansiella hänsyn kan inte, liksom inte heller prejudikatrisk, åberopas mot den föreslagna regeln, vilken synes tillgodose den materiella rättvisans krav.

På grund av det anförda hemställer jag,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om sådan ändrad praxis vid tillämpning av 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente, att tjänsteman, vilken efter pensioneringen kvarbor utomlands efter uppnådd ålder av 67 år av Kungl. Maj:t befrias från det i 14 § 1 mom. reglementet föreskrivna avdraget av 792 kronor.

Stockholm den 25 januari 1954.

Gustaf Kollberg.
